

Foder

Koen er planteæder, så den lever kun af planter og noget fra planter. Den tygger sin mad i flere omgange. Det kaldes, at den tygger drøv.

Koen har 4 maver – vom, netmave, blad-mave og løben. Dem har den brug for, når den tygger drøv. Koen kaldes en drøvtygger.

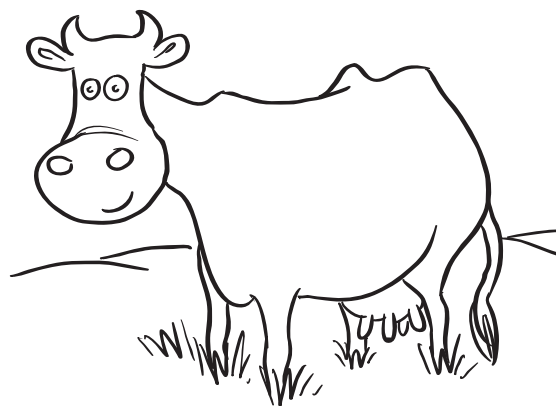
Koen skal spise meget groft foder, for at dens mave har det godt. Det kan være hø, halm eller græs.

Foruden det grove foder skal den også have noget foder, der er mere energi i. Alle dyr har brug for energi til at bevæge sig og vokse. En malkeko bruger især meget energi til at lave mælk.

Foder med meget energi og protein kaldes for kraftfoder. Det laves af kerner fra korn eller fra affald, når man presser olie fra forskellige frø. Det kan være fra raps frø, solsikker, soja eller andre planter.

Græs kan den økologiske ko selv hente på marken om sommeren. Ifølge reglerne for økologisk landbrug i Danmark skal køer være på græs 150 dage om året.

Når koen får frisk luft og motion holder den sig bedst rask og sund – det er godt for dens velfærd. Mange køer på ikke-økologiske landbrug i Danmark kommer slet ikke uden for stalden.

Ko

Fra kalv til ko

En unge fra en ko kaldes: en kalv.

En han-unge kaldes for en tyre-kalv,

En hun-kalv kaldes for en kvie-kalv

Kviekalve vokser og op bliver til kvier.

Tyrekalve vokser op til stude og senere til voksne tyre. Dem har landmanden højst brug for én af.

Det er kvierne, der er de vigtigste for landmanden. Kvier bliver som voksne til køer, der giver mælk.

En ko skal have fået en kalv for første gang, før den kan give mælk. Det sker, når kvien er cirka 2 ½ år.

Derefter sørger landmanden for, at koen får en kalv hvert år.

Koen leverer kun mælk 11 måneder om året.

Den ene måned af året har den nemlig fri fra malkning, når den er højgravid. En gravid ko kaldes for drægtig.

Malkning

En ko bliver malket 2 gange i døgnet, og det giver cirka 20 liter mælk. Landmanden malke som regel kl. 05.00 om morgenen og kl. 17.00 om eftermiddagen.

Koens yver har fire patter, og derfor skal malkemaskinen have fire sugekopper. De suger mælken ud. Så bliver mælken ført gennem slanger og rør ud til tanken med mælk.

Mælken bliver kølet ned i tanken for at kunne holde sig frisk. Derefter bliver mælken hentet af en tankbil, der kører til mejeriet.

På mejeriet kommer mælken på kartoner eller bliver lavet til ost, smør, yoghurt eller andre mælke-produkter.

1 Hvis en økologisk ko giver 20 liter mælk om dagen i gennemsnit, hvor mange liter er det så i alt på 365 dage? _____

2 En økologisk ko spiser 60 kg foder i alt på et døgn. Heraf udgør grovfoderet 80% - hvor mange kilo er det? _____

3 Foderet bliver beregnet i foderenheder. Det er et mål for den energi, der er i foderet og forkortes til FE. 1 kilo korn svarer til 1 foderenhed (FE). Hvis koen får 5 kilo byg, hvor mange foderenheder får den så? _____

4 En ko skal have 15 FE om dagen. Hvis 2/3 skal være grovfoder, hvor mange foderenheder er så det? _____

Se mere om økologisk kvæg på:
www.okologi.dk/undervisning

Rigtige svar:
 1. 7300 liter
 2. 48 kilo
 3. 5 kilo
 4. 10 FE

